

10. VERGİLENDİRME

Avrupa Birliği'nin vergilendirme alanındaki mevzuatının temel çerçevesi Roma Antlaşması'nın 95, 96, 99 ve 100 maddeleri ile belirlenmiştir. (Amsterdam Antlaşması'nın 90. 91. 93. ve 94. maddeleri) Bu düzenlemeler dolaylı vergiler, katma değer vergisi, doğrudan vergilendirme, sermaye hareketleri ve hisse transferleri ile idari işbirliği alanlarını kapsar. Birlik, dolaylı vergileri uyumlaştırmaya yetkili olmakla birlikte Avrupa Birliği'ni kuran Antlaşma'da doğrudan vergilerin uyumlaştırılması hakkında özel bir hüküm bulunmamaktadır. Vergilendirmenin ulusal egemenliğin temel taşlarından birini oluşturması ve ekonomi politikalarının önemli bir parçası olması dolayısıyla Avrupa Birliği'ne üye ülkeler vergilendirmeyi ekonomik ve sosyal politikaların uygulanmasında bir araç olarak kullanmaktadır. Her ülkenin ekonomik ve sosyal politikalarındaki farklılıklar vergi uygulamalarının da farklılaşmasına yol açmaktadır.

Vergilendirme mevzuatı, dolaylı vergiler ve doğrudan vergiler olmak üzere iki ayrı genel alanda düzenlenmiştir. Avrupa Birliği'nde malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını doğrudan etkilemesi nedeniyle vergilendirme alanında uyumlaştırma çalışmaları dolaylı vergilendirme alanında ve özellikle Katma Değer Vergisi'nde (KDV) yoğunlaşmıştır.

Avrupa Birliği ülkelerinde dolaylı vergilerden KDV oranları birbirlerinden az çok farklılık göstermektedir. KDV'ye ilişkin ilk direktifler 1970'li yıllarda çıkarılmıştır. 1993 yılında İç Pazar'ın tamamlanmasıyla AB içinde vergi sınırları kaldırılmış ve böylelikle, üye ülkeler arasında KDV oranlarının da bir ölçüde uyumlaştırılması sağlanmıştır. Üye devletler kendi standart oranlarını tespit etmekte serbest olmakla birlikte, söz konusu oranın tespit edilmiş olan minimum eşik oranından az olmaması öngörülmüştür.

AB'de dolaylı vergilerden Özel Tüketim Vergisi alanında, malların serbest dolaşımını sağlamak amacıyla İç Pazar'ın tamamlanması çalışmaları sırasında 1992 yılında üye ülkelerde ÖTV'nin de uyumlaştırılmasına yönelik mevzuat düzenlenmiş, ÖTV'nin yapısı, alanı ve minimum oranlar konularında uyumlaştırıcı düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Doğrudan vergilendirmeye ilişkin mevzuat ise, kurumlar vergisinin bazı yönlerini, vergi kurumları arasında işbirliği ve üye ülkeler arası ticari faaliyetlerin önündeki engellerin ortadan kaldırılmasını içermektedir. Dolaylı vergilendirmede önemli ölçüde uyumlaştırma sağlanmış olmasına karşılık doğrudan vergilendirmede fazla ilerleme kaydedilmemiştir. Bu konuda, idari işbirliği ve karşılıklı yardıma ilişkin mevzuat, üye ülkeler arasında vergiden kaçınma ve vergi kaçakçılığının bilgi kaydı ve bilgi değişimi aracılığıyla ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır.